

ŠVP STROM POZNÁNÍ

KOMPETENCE

DIGITÁLNÍ

K OBČANSTVÍ
A UDRŽITELNOSTI

OSOBNOSTNÍ
A SOCIÁLNÍ

KOMUNIKAČNÍ

K ŘEŠENÍ
PROBLÉMŮ

KULTURNÍ

K PODNIKAVOSTI
A PRÁCI

K UČENÍ

DÍTĚ
A JEHO TĚLO

DÍTĚ A JEHO
PSYCHIKA

DÍTĚ A SVĚT

DÍTĚ
TEN DRUHÝ A SPOLEČNOST

ČTENÁŘSKÁ
GRAMOTNOST

MATEMATICKÁ
GRAMOTNOST

ŠKOLKA
PUCHÝŘOVA

ZPŮSOBY UČENÍ

SOCIÁLNÍ
UČENÍ

VZDĚLÁVACÍ
STRATEGIE

PROŽITKOVÉ
UČENÍ

KOOPERATIVNÍ
UČENÍ

SITUAČNÍ
UČENÍ

SPOLUPRÁCE
S RODINOU

HRA

PODPORA
SAMOSTATNOSTI

PROŽITKOVÉ
UČENÍ

RADOŠT
Z UČENÍ

UČENÍ V REÁLNÝCH
SITUACÍCH

SPOLUPRÁCE
A VZTAHY

UČENÍ V PŘÍRODĚ
A Z PŘÍRODY

VEDENÍ
K SEBEPOZNÁNÍ

ROZVOJ TVOŘIVOSTI
A FANTAZIE

ŠVP STROM POZNÁNÍ

Motto školy: „Každý trhá ze stromu poznání z větve, na kterou dosáhne.“

*Tento dokument představuje symbolický rámec ŠVP “Strom poznání”
zobrazuje propojení vzdělávacích strategií, gramotností, oblastí a kompetencí,
které společně tvoří celistvý obraz vzdělávání
v Mateřské škole, Brno, Puchýřova 13a.*

Symbolika

Kořeny – to, čím škola žije a z čeho vyrůstá (vzdělávací strategie)

Půda – z čeho čerpáme (způsoby učení)

Kmen – drží vše pohromadě (základní gramotnosti)

Větve – v čem se dítě rozvíjí (vzdělávací oblasti)

Jablka – to co si dítě odnáší do dalšího života (kompetence)

SPOLUPRÁCE S RODINOU

Rosteme spolu

Rodina a škola tvoří přirozené prostředí, ve kterém dítě roste, učí se a objevuje svět. Obě tyto části – domov i mateřská škola – jsou jako kořeny a kmen jednoho stromu, jejichž síla spočívá v propojení. Dítě z kořenů rodiny čerpá jistotu, lásku a hodnoty, ze školního prostředí pak inspiraci, zkušenosti a prostor pro rozvoj.

Spolupráce rodiny a školy je založena na vzájemné důvěře, otevřené komunikaci a respektu k jedinečnosti každého dítěte. Sdílením zkušeností, společným plánováním a vzájemnou podporou vytváříme prostředí, v němž se dítě cítí bezpečně a může naplno rozvíjet svůj potenciál.

Když rodina a škola kráčí společnou cestou, vzniká přirozené společenství, které dítě provází na jeho cestě růstu.

Milí rodiče,

tvoříme náš školní vzdělávací program „Strom poznání“ – dokument, který vyrůstá z našich společných zkušeností, hodnot a představ o vzdělávání dětí.

Rádi bychom vás pozvali, abyste do jeho kořenů vložili své nápady, inspirace a podněty. Pomozte nám zasadit semínka, z nichž může vyrůst bohatá koruna našich společných cílů.

Vaše podněty využijeme při tvorbě finální podoby ŠVP.

🌱 Děkujeme, že s námi rostete!

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE – KOŘENY

Vzdělávací strategie jsou způsoby, jak děti učíme a jak se ony samy učí. Představují soubor postupů, metod a přístupů, které učitel záměrně využívá, aby naplňoval cíle vzdělávání a rozvíjel kompetence dětí. V symbolice našeho stromu jsou vzdělávací strategie kořeny a způsoby učení jsou půdou, ze které kořeny čerpají. Kořeny představují základy, z nichž naše vzdělávání vyrůstá. Představují to, co není na první pohled vidět, ale co drží celý strom vzdělávání pevně v zemi. Jsou ukryté pod povrchem, ale dávají sílu, stabilitu a výživu celému stromu – stejně jako vzdělávací strategie formují prostředí, ve kterém děti rostou. Z kořenů proudí do celého stromu životní síla: radost z poznávání, respekt k dítěti, propojení s přírodou a společné objevování světa. Z nich vyrůstá filozofie školy, přístup pedagogů, klima školy i způsob, jak se děti učí.

Využíváme tyto vzdělávací strategie:

- Učíme v souvislostech, pomocí zážitků
- Podporujeme samostatnost a zodpovědnost dítěte
- Rozvíjíme spolupráci a komunikaci
- Respektujeme individualitu a tempo každého dítěte
- Propojujeme učení s reálným světem a přírodou
- Vytváříme bezpečné a podnětné prostředí
- Posilujeme radost z poznávání
- Společně reflektujeme a učíme se z vlastních zkušeností

Učíme v souvislostech, pomocí zážitků

Děti objevují svět prostřednictvím smyslů, emocí a vlastního prožitku. Neučíme izolovaně – propojujeme poznatky napříč oblastmi tak, aby dítě chápalo smysl dění kolem sebe. Zážitek je pro nás nejpřirozenější cesta k poznání.

„Zážitek zakoření, výklad jen proletí.“

Podporujeme samostatnost a zodpovědnost dítěte

Každé dítě má právo rozhodovat o své činnosti, nést důsledky svých rozhodnutí a učit se z nich. Učitel je průvodcem, který dává prostor a důvěru. Samostatnost není cíl, ale cesta, kterou dítě kráčí k sebevědomí.

„Kořen, který sám zapustí, drží nejpevněji.“

Rozvíjíme spolupráci a komunikaci

Dítě se učí být součástí společenství. Ve společné činnosti poznává sílu sdílení, domluvy a respektu. Učíme děti, že spolupráce je víc než soutěžení – a že každý může být přínosem.

„Kořeny, které se proplétají, drží strom pevněji“

Respektujeme individualitu a tempo každého dítěte

Každé dítě je jedinečné a potřebuje možnost růst svým tempem. Sledujeme jeho potřeby, silné stránky i okamžiky, kdy potřebuje oporu. Tím posilujeme jeho sebedůvěru a přirozený rozvoj.

„Strom roste, když má dost světla a prostoru“

Propojujeme učení s reálným světem a přírodou

Děti se nejlépe učí v přirozeném prostředí, které probouzí zvědavost. Vycházky, pozorování, pokusy a práce v zahradě rozvíjejí smysly i odpovědnost. Příroda je pro nás třetím učitelem.

„Kořeny hledají vodu samy – dítě hledá poznání, když má kde.“

Vytváříme bezpečné a podnětné prostředí

Pocit bezpečí je základem učení. Děti potřebují jistotu, že mohou zkoušet, chybovat i ptát se. Prostředí mateřské školy formujeme tak, aby vybízelo k činnosti, samostatnosti a spolupráci.

„Bezpečné kořeny umožní stromu růst do výšky.“

Posilujeme radost z poznávání

Učení je přirozená potřeba dítěte – když přináší radost, zůstává celoživotní. Podporujeme zvědavost, tvořivost a chuť zkoumat svět bez obav z chyb.

„Z kořene, který roste s radostí, vyroste silný strom“

Společně reflektujeme a učíme se z vlastních zkušeností

Dáváme dětem příležitost mluvit o tom, co zažily, a učíme je vnímat pokroky a změny. Reflexe je společná cesta dítěte a učitele – cesta růstu a uvědomění.

„Kořen, který pozná sám sebe, ví kam roste.“

ZPŮSOBY UČENÍ – PŮDA

Tyto způsoby učení tvoří živnou půdu pro všechny vzdělávací strategie školy. Označují jednotlivé formy a procesy, jimiž dítě získává zkušenosti, dovednosti a poznatky. Nejsou to jen metody, které volí učitel, ale i vnitřní mechanismy dítěte – jak si všímá, propojuje, zkouší, pamatuje si, sdílí a hodnotí.

Zahrnují **situační učení, učení prožitkem, nápodobou, pokusem a omylem, spoluprací, hrou, tvořivou činností či reflexí vlastního jednání.**

Dítě tak postupně objevuje, co mu pomáhá porozumět, zapamatovat si, tvořit a přemýšlet – **učí se učit.**

HRA

Hra je základní a nejpřirozenější formou učení v předškolním věku. Umožňuje dítěti poznávat svět, zpracovávat zkušenosti, uplatňovat fantazii, tvořivost a sociální dovednosti.

✿ „Hra je slunce, které zahřívá celý strom – díky ní všechno roste s radostí.“

PROŽITKOVÉ UČENÍ

Dítě se učí na základě přímé zkušenosti. Pedagog vytváří situace a prostředí, v němž může dítě, zkoušet, objevovat, dotýkat se, tvořit a přemýšlet o tom, co cítí. Dáváme prostor pro zkoušení, experimenty, dramatizaci, prožitek z úspěchu i překonání překážky. Dítě se učí tím, co prožívá – skrze hru, pohyb, zvuky, barvy, vztahy i emoce. Prožitkové učení spojuje rozum, cit i tělo. Důraz je kladen na vnitřní motivaci, radost z činnosti a autentické zkušenosti. Umožňuje dítěti objevovat svět v celistvosti – nejen ho pozorovat, ale skutečně ho žít.

✿ „Co dítě prožije, to si zapamatuje.“

SITUAČNÍ UČENÍ

Učení vychází z konkrétních situací. Pedagog sleduje přirozený tok dne, všímá si okamžiků, které mohou být podnětem k poznání, a citlivě je využívá. Učení tak nevzniká plánovaně, ale spontánně – z reálných událostí a skutečných emocí.

Každá situace je příležitostí k učení – radostná, napjatá i nečekaná. Dítě se učí reagovat, přizpůsobovat, řešit problémy, chápat důsledky a hledat nové cesty.

✿ „Každá chvíle může být lekcí, když se díváme očima poznání.“

KOOPERATIVNÍ UČENÍ

Dítě se učí ve spolupráci s druhými – naslouchá, sdílí, domlouvá se, pomáhá i žádá o pomoc. V kooperaci se učí respektu, trpělivosti i radosti ze společného cíle. Děti společně řeší úkoly, plánují, tvoří, hodnotí. Každý člen skupiny přináší něco jedinečného – a společně vytvářejí něco, co by nikdo sám nedokázal. Pedagog podporuje spolupráci nejen mezi dětmi, ale i mezi dětmi a dospělými. Kooperativní učení vede k pochopení, že společné úsilí je cennější než soutěžení.

✿ „Když rostou spolu, rostou výš.“

SOCIÁLNÍ UČENÍ

Dítě se učí pozorováním, napodobováním a sdílením zkušeností s ostatními. Vnímá postoje, chování a hodnoty lidí kolem sebe, učí se z jejich reakcí. Pedagog je modelem jednání, hodnot a postojů. Sociální učení je základem morálního vývoje, seberegulace a schopnosti empatie. Pedagog je přirozeným vzorem, který dítě inspiruje svým jednáním, laskavostí a respektem. Vztah a důvěra jsou klíčové – dítě se učí nejvíce tam, kde se cítí přijímané.

✿ „Učíme se jeden od druhého – každým dnem, každým gestem.“

SPONTÁNNÍ UČENÍ

Dítě se učí přirozeně, z vlastní iniciativy, hrou a zvědavostí. Učitel nechává prostor pro volnou hru a individuální nápady, věří v dětskou motivaci k objevování světa. Spontánní učení podporuje samostatnost, tvořivost a vnitřní motivaci.

✿ „Nechme děti zkoumat svět svým tempem,
ony samy vědí, co potřebují najít.“

ZÁMĚRNÉ UČENÍ

Učitel záměrně plánuje cíle, aktivity a prostředí, aby rozvíjel konkrétní kompetence. Jedná se o promyšlené činnosti, které navazují na spontánní zájem dětí. Aktivně propojuje řízené a spontánní činnosti. Zajišťuje rovnováhu mezi svobodou a strukturou, mezi hrou a učením.

✿ „Záměr učitele je větrem, který pomáhá semínkům
letět správným směrem.“

INTEGROVANÉ UČENÍ

Učení propojuje oblasti poznání a zkušeností do celků. Jedná se o projekty, tematické dny, propojení pohybu, výtvarných a jazykových činností. Umožňuje dítěti chápat svět v souvislostech, nikoli v oddělených fragmentech.

✿ „Vše ve světě spolu souvisí – i učení je jeden velký živý strom.“

INDIVIDUALIZOVANÉ UČENÍ

Respektuje individuální tempo, zájmy a možnosti dítěte. Pedagog přizpůsobuje vzdělávání potřebám, možnostem a tempu každého dítěte. Vychází z jeho individuálních dispozic a respektuje jeho osobní cestu učení. Podporuje jedinečnost každého dítěte, jeho sebedůvěru a pocit úspěchu. Pomáhá každému dítěti růst v jeho vlastním rytmu, aby se cítilo úspěšné.

✿ „Každé dítě je jiné, ale všechny potřebují lásku a péči.“

ROZVOJ AUTONOMIE A ODPOVĚDNOSTI

Dítě se učí samostatně rozhodovat, přebírat odpovědnost za své činy, zvládat situace přiměřeně věku. Pedagog podporuje iniciativu, seberegulaci a kritické myšlení. Cílem je připravit dítě na aktivní a smysluplný život v komunitě.

✿ „Když jablko dozraje, samo se odpojí od větve, strom mu dal sílu stát se samostatným.“

ZÁKLADNÍ GRAMOTNOSTI – KMEN

Základní gramotnosti jsou dovednosti, které dítě potřebuje k porozumění světu a k účinné komunikaci. V mateřské škole se soustředíme na čtenářskou a matematickou gramotnost, které tvoří pevný základ dalšího vzdělávání. Rozvíjení těchto gramotností probíhá hravě, zábavně a v každodenních situacích, aby dítě získalo pocit úspěchu a radost z objevování a současně si budovalo pevný základ pro další vzdělávání a samostatné učení. V symbolice stromu poznání jsou gramotnosti kmenem, který propojuje všechny části stromu. Je silný a pružný – stejně jako dovednosti, které dítě provázejí napříč činnostmi.

ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST

Rozvíjí schopnost dítěte vnímat, rozumět a vyjadřovat myšlenky prostřednictvím jazyka. Dítě vyjadřuje své myšlenky slovy, gesty i kresbou. Učí se naslouchat, rozumět, vyprávět a komunikovat. Rozvíjíme cit pro jazyk, slovní zásobu i radost z mluvení. Komunikace není jen prostředek – je to most mezi lidmi.

🌳 „Kmen nese slova jako letokruhy, každé vypráví svůj příběh.“

MATEMATICKÁ GRAMOTNOST

Podporuje schopnost dítěte porozumět počtu i prostorovým vztahům. Dítě si všímá množství, tvarů, rytmů a vztahů. Učí se chápat svět prostřednictvím symbolů, čísel a znaků. Rozvíjíme logické myšlení. Využíváme třídění, řazení, porovnávání.

🌳 „Kmen má strukturu – jako myšlenka, která drží celý strom pohromadě.“

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI - VĚTVE

V mateřské škole podporujeme komplexní rozvoj dítěte prostřednictvím čtyř vzájemně propojených vzdělávacích oblastí. Tyto oblasti představují rámec, podle kterého děti získávají zkušenosti, rozvíjejí kompetence a budují dovednosti potřebné pro další vzdělávání a život. Rozvoj všech vzdělávacích oblastí probíhá prostřednictvím cíleně organizovaných činností, přirozené hry a každodenních zkušeností. Tento přístup umožňuje dětem propojit poznatky a dovednosti mezi jednotlivými oblastmi, posiluje jejich samostatnost, tvořivost a schopnost aktivně reagovat na okolní svět. V symbolice stromy představují vzdělávací oblasti větve, které vyrůstají z kmene a rozvíjejí se všemi směry. Každá větev představuje jednu vzdělávací oblast – dohromady tvoří celek dítěte. Čtyři hlavní větve stromu poznání jsou propojené a navzájem se ovlivňují. Větve propojují všechny aspekty dětského vývoje – vytvářejí prostor, kde může vyrůst poznání.

DÍTĚ A JEHO TĚLO

V našem programu je tato vzdělávací oblast symbolizovaná modrou barvou. Je to barva nebe a vody, které lákají k pohybu. Záměrem je podporovat fyzickou pohodu, zlepšovat zdatnost a obratnost, rozvíjet sebeobslužné a manipulační dovednosti. Využívat všechny smysly (poznávat barvy, tvary, chutě, vůně) Vytvářet zdravé životní návyky. Pečovat o své tělo a vnímat jeho potřeby.

„Kdo roste v pohybu, roste v radosti.“

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Tato vzdělávací oblast je symbolizovaná žlutou barvou. Barvou slunce, které ovlivňuje naši náladu a psychiku. Dítě poznává samo sebe, své pocity, přání a myšlenky. Učí se rozumět emocím, vyjadřovat je, ovládat i sdílet. Rozvíjí paměť, pozornost, vůli, myšlení a řeč. Rozvíjíme představivost, fantazii a tvořivost. Záměrem je získat dovednosti, které vedou k seberegulaci, sebedůvěře a radosti z poznávání. Tato oblast je o vnitřním světě dítěte – o tom, jak se učí chápat sebe i svět kolem.

„Vnitřní svět dítěte je jako zahrada – roste, když o ni pečujeme s láskou.“

DÍTĚ TEN DRUHÝ A SPOLEČNOST

Symbolem této vzdělávací oblasti je červená barva, která symbolizuje vztahy a přátelství. Dítě objevuje svět lidí. Učí se, že každý člověk je jiný a zároveň stejně cenný. Záměrem je učit se spolupráci, respektu, empatii a vzájemné pomoci. Skrze společné činnosti pěstovat pocit sounáležitosti. Snažíme se dítě uvést do společnosti ostatních lidí, do života a lidské společnosti. Přijmout základní společenské návyky a morální postoje. Vztahy mezi dětmi a dospělými jsou základem pro bezpečné klima a důvěru.

„Když se dvě větve spojí, strom je silnější“

DÍTĚ A SVĚT

Tato vzdělávací oblast je vyjádřena zelenou barvou. Barvou trávy, keřů a stromů. Dítě zkoumá svět kolem sebe – přírodu, společnost, kulturu i techniku. Pozoruje, experimentuje, ptá se a hledá souvislosti. Učí se rozlišovat, co je živé a neživé, jak věci fungují a proč se mění. Záměrem je rozvíjet vztah k přírodě, úctu k životu, ohleduplnost i ekologické myšlení. Získat první zkušenosti s časem, prostorem, prostředím a světem práce. Příroda se stává učebnou, zdrojem poznání i radosti. V této oblasti se propojuje učení, poznávání i zodpovědnost za svět, který dítě obývá.

„Kdo rozumí přírodě, rozumí i sám sobě.“

KLÍČOVÉ KOMPETENCE – JABLKA

Klíčové kompetence jsou dovednosti a schopnosti, které dítě používá ve všech situacích života – při hře, učení i v kontaktu s lidmi. Pomáhají mu myslet, mluvit, tvořit, rozhodovat se, spolupracovat a pečovat o sebe i o svět kolem. Jsou to základy, na kterých může dál stavět, až půjde do školy i do života. Nejsou to jednotlivé znalosti ani dovednosti, ale soubor schopností, postojů, hodnot a zkušeností, které dítě využívá v každodenním životě.

Klíčové kompetence jsou zralé plody vzdělávání – to, co dítě skutečně nese dál, když opouští mateřskou školu. Proto se v mateřské škole vše, co dítě dělá, učí, prožívá a sdílí, stává cestou k růstu jeho kompetencí. Klíčové kompetence jsou plody stromu poznání. Jsou znamením, že strom zakořenil, rozrostl se a nese smysluplné ovoce. Jsou viditelným výsledkem růstu. Rozvíjejí se v každodenní hře, ve vztazích, v tvořivosti a v objevování světa. Každá činnost, každý zážitek může být krokem k jejich posílení.

Klíčové kompetence pomáhají dítěti:

- rozumět sobě i světu,
- učit se z vlastních zkušeností,
- hledat smysl a radost v učení,
- spolupracovat s ostatními,
- chovat se odpovědně a tvořivě,
- a využívat vše, co se naučilo, v reálných situacích.

🍏 „Každé jablko na stromě poznání zraje jiným tempem.
Důležité je, aby mělo dost slunce, vody a času.“

Kompetence k učení

Dítě objevuje svět s otevřenýma očima, učí se z vlastních zkušeností i chyb. Hledá souvislosti a přemýšlí o tom, co dělá. Učí se klást otázky, hledat odpovědi, porovnávat, co už zná, a co nového právě objevilo. Dokáže vytrvat, radovat se z úspěchu a učí se hodnotit své pokroky. Pedagog podporuje zvědavost a tvořivost dítěte, poskytuje mu prostor k experimentování a objevování. Raduje se z úspěchu a chápe, že cesta učení nikdy nekončí – že strom roste celý život.

🍏 „Každý nezdár je jen krokem k novému objevu.“

Kompetence k řešení problémů

Dítě hledá souvislosti, zkouší nové způsoby, nebojí se chybovat. Nenechá se odradit neúspěchem, využívá zkušenosti. Přemýšlí nad situacemi, hledá různá řešení, dokáže rozpoznat problém a navrhnout postup. Učí se předvídat následky svých činů, samostatně se rozhodovat i spolupracovat, požádat když potřebuje pomoc.

🍏 „Když nevíš kudy, zkus to jinudy – i cesta k cíli může být objevem.“

Kompetence komunikační

Dítě využívá řeč k vyjádření svých myšlenek, přání a potřeb, naslouchá druhým, reaguje přiměřeně situaci. Rozvíjí porozumění, slovní zásobu i neverbální projevy. Pedagog vytváří podnětné prostředí, které podporuje dialog, vyprávění a kulturu mluveného slova.

🍏 „Jako vítr v korunách stromů plyne řeč.“

Kompetence osobnostní a sociální

Dítě si uvědomuje, že je součástí skupiny, učí se žít ve společenství, rozpoznávat své emoce i potřeby druhých, pomáhat a spolupracovat. Učí se přiměřeně uplatňovat své názory, přijímat odpovědnost a respektovat pravidla. Pedagog vede děti k empatii, toleranci a zdravému sebevědomí.

🍏 „Strom stojí pevně, když jeho větve drží při sobě.“

Kompetence k občanství a udržitelnosti

Dítě vnímá základní hodnoty, chápe důležitost pravidel a odpovědného chování vůči lidem i přírodě. Učí se chránit, pomáhat, sdílet a spolupodílet se na společných činnostech. Pedagog podporuje porozumění právům a povinnostem a vede děti k aktivnímu postoji vůči světu kolem.

🍏 „Každé malé semínko může vyrůst v silný strom.“

Kompetence k podnikavosti

Dítě zvládá jednoduché pracovní činnosti, dodržuje bezpečnostní pravidla, váží si výsledků vlastní práce i práce druhých. Učí se dokončovat započaté, plánovat kroky a pečovat o prostředí. Pedagog nabízí činnosti, které rozvíjejí motoriku, vytrvalost a odpovědnost.

🍏 „Dítě si rukama staví svět – v každém pohybu roste zručnost i trpělivost.“

Kompetence digitální

Dítě se přiměřeně seznamuje s digitálními technologiemi, chápe jejich smysl, bezpečně je využívá a tvořivě zapojuje do hry i učení. Pedagog vede děti k porozumění rozdílu mezi reálným a virtuálním světem, podporuje digitální gramotnost v přirozeném kontextu.

🍏 „Technologie jsou větve, na kterých rostou nové nápady.“

Kompetence kulturní

Dítě vnímá umění jako přirozenou součást života, projevuje estetické cítění, tvoří s radostí a otevřeností. Učí se oceňovat různorodost kulturních projevů, rozvíjí fantazii a smysl pro krásu. Pedagog poskytuje prostor pro spontánní umělecký projev a podporuje vztah k hodnotám kultury.

🍏 „Dítě tvoří, zpívá, kreslí – a svět se s ním stává krásnějším.“

